

กรมชลประทาน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การหาปริมาณการใช้น้ำของผักตบชวา
สถานีค้นคว้าวิจัยการใช้น้ำชลประทานแม่กลองใหญ่ จังหวัดนครปฐม
พร.92/2531 สญ.

งานวิจัยการใช้น้ำชลประทานของพืช
ฝ่ายเกษตรชลประทาน
กองจัดสรรน้ำและบำรุงรักษา
กุมภาพันธ์ 2533

รายงานผลการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง

การหาปริมาณการใช้น้ำของผักตบชวา

A Trial on Consumptive Use for Waterhyacinth
ทะเบียนวิจัย

(พร ๘๒/๒๕๓๑ สญ)

ที่ปรึกษาและตรวจสอบ

นายประเสริฐ กนกสิงห์

หัวหน้าฝ่ายเกษตรชลประทาน

หัวหน้าโครงการ

นางศจี เจริญยิ่ง

หัวหน้างานวิจัยการใช้น้ำ
ชลประทานของพืช

ผู้รวมงาน

นายประโมทย์ เกษยาภิรมย์

นักวิชาการเกษตร ๖

นายสิโรจน์ ประคุณหังสิต

นักวิชาการเกษตร ๖

นายสัมภาษณ์ ตระกูลอภิสิทธิ์

นักวิชาการเกษตร ๕

นายอภิชัย วัฒนยมนาพร

นักวิชาการเกษตร ๕

นายสุชาติ กาญจนวิไล

นายช่างชลประทาน ๒

นางทัศนีย์ ศุภธารา

ช่างก่อสร้างชั้น ๔

หน่วยงานเจ้าสังกัด

งานวิจัยการใช้น้ำชลประทานของพืช

ฝ่ายเกษตรชลประทาน

กองจัดสรรน้ำและบำรุงรักษา

กรมชลประทาน

ระยะเวลาดำเนินงานวิจัย

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๑ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๒

รวม ๑๒ เดือน

สถานที่ดำเนินการวิจัย

สถานีค้นคว้าวิจัยการใช้น้ำชลประทานแม่กลองใหญ่
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาหาปริมาณน้ำที่พืชใช้ในการคายระเหย

(Evapotranspiration)

ค่าสัมประสิทธิ์การวัดการระเหย (Pan coefficient)

และหาค่าสัมประสิทธิ์ของพืช (Crop Coefficient)

ไลซิมิเตอร์

เริ่มดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการ

ความสูงจากระดับน้ำทะเล

จากผลการทดลอง

ตามลำดับ

๔.๒๔๓.๔

การหาปริมาณการใช้น้ำของผักตบชวา

A Trial on Consumptive Use for Waterhyacinth

บทคัดย่อ

การทดลองหาปริมาณการใช้น้ำของผักตบชวา ได้ดำเนินการทดลองโดยใช้ถังไลซีมิเตอร์ ที่สถานีค้นคว้าวิจัยการใช้น้ำชลประทานแม่กลองใหญ่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เริ่มดำเนินการทดลองเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๑ สิ้นสุดการทดลองวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๒ รวมระยะเวลาการทดลอง ๑๒ เดือน ผักตบชวาที่ใช้ในการดำเนินการทดลองมี ๓ ขนาด คือขนาดเล็ก ความสูงไม่เกิน ๒๐ ซม. ขนาดกลางความสูง ๒๑-๔๕ ซม. และขนาดใหญ่ความสูง ๔๕ ซม. ขึ้นไป จากผลการทดลองปรากฏว่า ในเดือน

มกราคม	ผักตบชวา	ในการเจริญเติบโตเฉลี่ยวันละ	๕.๕, ๗.๕, ๑๒.๑ มม.
กุมภาพันธ์	"	"	๖.๕, ๘.๖, ๑๓.๐ "
มีนาคม	"	"	๗.๕, ๑๓.๕, ๒๔.๐ "
เมษายน	"	"	๑๐.๔, ๑๕.๖, ๒๗.๖ "
พฤษภาคม	"	"	๘.๔, ๑๓.๘, ๒๓.๘ "
มิถุนายน	"	"	๕.๔, ๑๒.๐, ๒๑.๐ "
กรกฎาคม	"	"	๕.๐, ๑๑.๖, ๒๐.๔ "
สิงหาคม	"	"	๕.๓, ๑๕.๔, ๒๗.๖ "
กันยายน	"	"	๗.๕, ๑๑.๑, ๒๐.๐ "
ตุลาคม	"	"	๕.๔, ๑๐.๗, ๑๕.๔ "
พฤศจิกายน	"	"	๖.๒, ๕.๘, ๑๖.๘ "
ธันวาคม	"	"	๖.๒, ๕.๑, ๑๗.๖ "

ตามลำดับ

รวมตลอดทั้งปี ผักตบชวาขนาดเล็กใช้น้ำประมาณ ๒,๗๕๑.๕ มม. ขนาดกลาง ๔,๒๔๓.๔ มม. และขนาดใหญ่ ๗,๓๑๖.๘ มม. เฉลี่ยทั้ง ๓ ขนาด ผักตบชวาใช้น้ำตลอดปี ๔,๗๔๕.๕ มม. เฉลี่ยต่อวัน ๑๓.๑ มม.

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อหาปริมาณน้ำที่พืชใช้ในการคายระเหย (Evapotranspiration หรือ Consumptive Use) ตลอดปีของผักตบชวา
๒. เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์พืช (Empirical Consumptive Use Crop Coefficient) เพื่อนำไปใช้ในการคำนวณหาปริมาณน้ำที่ผักตบชวาใช้ในการเจริญเติบโตในท้องถิ่น ๆ โดยใช้ข้อมูลภูมิอากาศ
๓. เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของภาควัฒนการระเหย (Pan Coefficient) ซึ่งจะนำไปใช้คำนวณหาปริมาณน้ำที่ผักตบชวาใช้ในการเจริญเติบโต ณ ท้องที่อื่น ๆ โดยทราบค่าปริมาณน้ำที่ระเหยในท้องถิ่นนั้น
๔. เพื่อหาวิธีการประมาณค่าการคายระเหยของพืชที่เหมาะสมโดยใช้ข้อมูลสภาพภูมิอากาศประมาณค่าการคายระเหยของพืชในสภาพอากาศอื่น ๆ (Potential Evapotranspiration)

สถานที่ทำการทดลอง

สถานีค้นคว้าวิจัยการใช้น้ำชลประทานแม่กลองใหญ่ ระยะเส้นรุ้ง $๑๓^{\circ} ๕๙' ๐๕''$ เหนือ ระยะเส้นแวง $๙๙^{\circ} ๕๔' ๐๒''$ ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเล ๙.๘๐๐ เมตร อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการทดลอง

๑. การวางแผนการทดลอง ทำการทดลองโดยนำผักตบชวามาใส่ในถังไลซีมิเตอร์กันปิด ซึ่งมีขนาดของถัง $๙๕ \times ๙๕ \times ๑๐๐$ เซนติเมตร ใส่น้ำรักษาระดับให้ต่ำจากขอบถึง ๒๐ เซนติเมตร ใช้ Hook Gauge วัดระดับน้ำทุกวัน หลังจากทำการวัดแล้วจะเติมน้ำให้ระดับเดิมที่ทั้งไว้

ทำการวางแผนแบบ Randomized Complete Block Design ประกอบด้วย ๔ วิธีการทดลอง (Treatment) ๒ ซ้ำ (Replication) รวม ๘ ถัง